

ВІДГУК

офіційного опонента – доктора юридичних наук, доцента
Єщук Ольги Михайлівни на дисертацію Селіванової Наталі Петрівни
«Адміністративно-правове забезпечення функціонування системи
електронних закупівель в Україні», подану на здобуття наукового
ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.07 –
адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право

Актуальність теми дисертаційного дослідження

Систему електронних закупівель в Україні запроваджено. Треба експортувати її в світ: престижні нагороди, демонструють ефективність та конкурентоспроможність вітчизняної системи, що може зробити Україну одним зі світових лідерів у галузі електронних закупівельних рішень.

Як влучно визначила дисертантка, головним засобом зміни механізму здійснення закупівель стало запровадження нової системи електронних закупівель – Prozorro, яка гарантує процедуру здійснення закупівель відповідно до принципів прозорості та відкритості. Проте, у зв'язку з тим, що система є ще новою, питання адміністративно-правового забезпечення її функціонування в деяких аспектах є неналежно врегульованими, що спричиняє порушення прав, свобод та законних інтересів учасників закупівельного циклу та ексцеси при здійсненні електронних закупівель.

Таким чином, потреба в дослідженні адміністративно-правового забезпечення функціонування системи електронних закупівель в Україні зумовлюється низкою правових факторів, а саме неналежною урегульованістю процедури публічних закупівель, невизначеністю інституційного забезпечення, проблемою відповідальності у сфері закупівель, що негативно відображається на захисті прав, свобод та законних інтересів осіб та суспільства.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, які сформульовані у дисертації, їх достовірність, новизна

Достовірність та теоретичні обґрунтованість наукових положень висновків та рекомендацій, які сформульовані в дисертаційному дослідженні

забезпечена в першу чергу достатнім обсягом теоретичного та практичного матеріалу, що був опрацьований дисертантом під час підготовки та написання дисертаційного дослідження, а також застосуванням широкого спектру загальнонаукових та спеціальних методів дослідження для отримання пропозицій та висновків.

У процесі дослідження використано сукупність методів наукового пізнання. Діалектичний метод використано при дослідженні динаміки забезпечення функціонування системи електронних закупівель, виявлення та узагальнення юридичної природи електронної системи закупівель. За допомогою формально-юридичного методу був проведений аналіз чинного вітчизняного та міжнародного законодавства. Формально-логічний метод застосовувався для з'ясування змісту норм адміністративного права, аналізу законодавчих конструкцій. Функціонально-інструментальний метод визначив особливості механізму забезпечення функціонування системи електронних закупівель. Метод класифікації дозволив систематизувати принципи, форми, методи адміністративної діяльності та адміністративні процедури забезпечення функціонування системи електронних закупівель. Методи аналізу та синтезу використовувались у більшості підрозділів дисертації та дали можливість сформулювати узагальнені положення нової якості. Порівняльно-правовий метод розкрив особливості зарубіжного досвіду забезпечення функціонування системи електронних закупівель. Метод теоретико-правового прогнозування дозволив визначити напрямки удосконалення законодавства в аналізованій сфері. Соціологічний метод дав можливість провести соціологічне опитування та обробити відповідні результати.

Практичне значення отриманих результатів полягає в тому, що сформульовані та аргументовані в дисертації теоретичні положення, висновки й пропозиції впроваджено та надалі може бути використано в: науково-дослідній сфері – для подальшого теоретичного розроблення питань адміністративно-правового забезпечення функціонування системи

електронних закупівель (акт впровадження Науково-дослідного інституту публічного права); правозастосовній діяльності – щодо вдосконалення адміністративно-правового забезпечення функціонування системи електронних закупівель; навчальному процесі – під час розроблення та викладання навчальних дисциплін «Актуальні проблеми теорії адміністративного права» та «Актуальні проблеми адміністративної відповідальності», при підготовці відповідних підручників, навчальних посібників, конспектів лекцій (акт впровадження Науково-дослідного інституту публічного права).

Результати дисертаційного дослідження можуть бути корисними як для науковців, які працюють у сфері адміністративного права, так і для сфери діяльності публічної адміністрації.

Мета роботи полягає в тому, щоб на основі комплексного аналізу теоретико-методологічних засад, нормативних основ і практики діяльності публічної адміністрації визначити засади, адміністративний інструментарій та пропозиції щодо удосконалення адміністративно-правового забезпечення функціонування системи електронних закупівель.

Відповідною гарантією достовірності та теоретичної обґрунтованості наукових положень висновків та рекомендацій, сформульованих автором є вірно поставлена мета та завдання дослідження, логіка викладеного матеріалу. Структура дисертаційної роботи дозволила автору повно охопити предмет дисертаційного дослідження.

Наукова новизна отриманих результатів аргументується тим, що дисертація є одним із перших монографічних досліджень у вітчизняній правовій літературі, присвяченим аналізу адміністративно-правового забезпечення функціонування системи електронних закупівель. У результаті проведеного аналізу сформовано низку висновків, рекомендацій і пропозицій, відмінних від раніше одержаних результатів, зокрема:

– уперше доведено, що здійснення матеріально-технічних операцій у сфері забезпечення функціонування системи електронних закупівель є

провідною формою адміністративної діяльності при здійсненні публічних закупівель та полягає у технічних та організаційних заходах функціонування системи електронних закупівель (Prozorro), спрямованих на забезпечення ефективного функціонування веб-порталу, його наповнення та створення й авторизацію відповідних електронних майданчиків;

– уперше визначено юридичну природу адміністративної процедури реєстрації в системі електронних закупівель, яка складається з двох аспектів – процедури реєстрації учасника у системі Prozorro для участі у публічних закупівлях та процедури авторизації електронного майданчика, яка полягає у вчиненні суб'єктами певних оперативних, організаційних та правових дій для отримання від уповноваженого органу та підпорядкованої йому комісії позитивного рішення про доступ до системи електронних закупівель як оператора авторизованого електронного майданчику;

– удосконалено наукове розуміння принципів функціонування електронної системи публічних закупівель як основоположних вимог, що виражають загальні тенденції здійснення публічних закупівель, базуються на доктрині верховенства права, використовуються при здійсненні публічних закупівель та оскарженні процедури закупівель та носять як формально визначений, так і доктринальний характер;

– удосконалено законодавство щодо підвищення ефективності функціонування системи електронних публічних закупівель шляхом формальної законодавчої закріпленості принципу уникнення конфлікту інтересів, узгодження норм, що визначають процедури здійснення фінансового моніторингу, усунення законодавчих прогалин у сфері здійснення публічних закупівель, посилення адміністративної відповідальності за порушення законодавства про закупівлі;

– дістали подальшого розвитку наукові положення адміністративно-правового статусу публічної адміністрації, яка здійснює забезпечення функціонування системи електронних закупівель в Україні, що полягає у системі взаємопов'язаних адміністративно-правових елементів – функцій,

завдань, повноважень (адміністративних обов'язків і прав), відповідальності визначених законодавством контролюючих органів, суб'єкта адміністративного оскарження торгів та правоохоронних органів, спрямованих на дотримання вимог законодавства у сфері публічних закупівель з метою задоволення економічних та суспільних інтересів громадян, інших учасників закупівельного циклу, держави та суспільства в цілому;

Тобто роботі притаманна наукова новизна, порушено ряд неосвітлених вітчизняною адміністративною наукою проблем, вирішення яких дозволить ефективніше забезпечувати систему електронних закупівель в Україні.

У висновках дисертації на основі теорії адміністративного права, чинного законодавства, досягнень публічної адміністрації наведено нове розв'язання наукового завдання стосовно адміністративно-правового забезпечення функціонування системи електронних закупівель, викладено найбільш важливі наукові результати.

Здобувачкою визначено зміст адміністративно-правового забезпечення функціонування системи електронних закупівель, що визначається адміністративно-правовими чинниками нормативного та інституційного забезпечення закупівель, технічно-правових та організаційних засобів функціонування системи електронних закупівель, форм і методів адміністративної діяльності, адміністративного планування та звітності, адміністративних процедур, які гарантують ефективність та прозорість здійснення закупівель, створення конкурентного середовища у сфері публічних закупівель, запобігання проявам корупції у цій сфері, розвиток добросовісної конкуренції та надання якісних адміністративних послуг площині публічних закупівель.

Проведена компаративістична характеристика зарубіжного досвіду забезпечення функціонування системи електронних закупівель, в результаті чого виявлено, що у країнах-учасницях ЄС функціонують провідні суб'єкти публічної адміністрації, як органи виконавчої влади (у Литві – Управління

державних закупівель), як автономні особи (у Болгарії – Агентство з державних закупівель, у Латвії – Державна агенція регіонального розвитку, у Португалії – Національне агентство з питань зовнішньої торгівлі та інвестицій, у Великій Британії – Комерційна служба корони) та як підпорядковані вищим органам влади особи (у Польщі – Бюро державних закупівель), що здійснюють владні повноваження у сфері публічних закупівель та формують відповідну державну політику, при цьому у деяких державах функціонують електронні системи публічних закупівель, а в інших – реалізуються відповідні проекти щодо запровадження цієї системи.

Авторкою удосконалено законодавство щодо належного функціонування системи електронних закупівель, яке спрямоване на посилення адміністративної відповідальності у сфері публічних закупівель (з позбавленням права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю), урегулювання особливостей здійснення особливих публічних закупівель та здійснення допорогових закупівель шляхом прийняття центральним органом виконавчої влади відповідних нормативних актів (прийняти постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження порядку здійснення допорогових закупівель», «Про особливості здійснення закупівель товарів, робіт і послуг у сфері електричної енергії» та «Про особливості здійснення закупівель товарів, робіт і послуг у сфері природного газу»), а також приведення до відповідності суміжних нормативних актів, які регулюють порядок проведення моніторингу у сфері публічних закупівель.

Таким чином, висновки дисертації є цілісними, логічними та обґрунтованими, відповідають меті за завданням дослідження та містять важливі теоретичні положення щодо вдосконалення адміністративно-правового забезпечення функціонування системи електронних закупівель в Україні.

Повнота викладення наукових результатів в опублікованих працях здобувача

Основні положення та результати дисертаційного дослідження оприлюднено та обговорено на трьох міжнародних науково-практичних конференціях: «Пріоритети розвитку юридичних наук у XXI столітті» (Одеса, 8-9 квітня 2016 р.); «Державне регулювання суспільних відносин: розвиток законодавства та проблеми правозастосування» (Київ, 9-10 вересня 2016 р.); «Сучасні проблеми правової системи та державотворення в Україні» (Запоріжжя, 24-25 березня 2017 р.).

Перелік наукових праць, що опубліковані здобувачем та аналіз їх змісту свідчить про те, що наукові результати, висновки та рекомендації дисертаційного дослідження достатньо повно викладені у вітчизняних наукових фахових виданнях, пройшли апробацію у науково-практичних конференціях і матеріалах круглого столу.

Дискусійні положення дисертаційної роботи

За результатами розгляду роботи, потрібно також звернути увагу дисертанта на наступні дискусійні положення в роботі:

1. Результати дослідження варто було б впровадити у правозастосовну діяльність щодо вдосконалення адміністративно-правового забезпечення функціонування системи електронних закупівель.

2. Залишається нерозкритим значення Угоди про асоціацію України та ЄС для сфери публічних закупівель України (С. 41-42).

3. Варто було б ширше розкрити спеціальні принципи забезпечення функціонування системи електронних закупівель, зокрема, принцип максимальної економії та ефективності (С. 49).

4. Досить невпевненою є позиція дисертантки щодо ролі адміністративного договору як форми адміністративної діяльності у сфері функціонування системи електронних закупівель (С. 89-90).

5. При проведенні компаративістичної характеристики (підрозділ 3.2), авторка не визначила, досвід якої країни-учасниці ЄС варто запозичувати у сфері функціонування системи електронних закупівель.

В тім зазначені зауваження та побажання мають переважно дискусійний характер, тому суттєво не впливають на загальну позитивну оцінку роботи.

Загальні висновки

Дисертаційна робота Селіванової Наталі Петрівни «Адміністративно-правове забезпечення функціонування системи електронних закупівель в Україні» виконана на високому науковому рівні, є завершеним самостійним дослідженням, характеризується єдністю змісту і свідчить про особистий внесок здобувача в науку.

Висновки та рекомендації, що отримані під час дослідження мають важливе практичне та теоретичне значення для оптимізації та підвищення ефективності адміністративно-правового забезпечення функціонування системи електронних закупівель в Україні.

За змістом та оформленням дисертація Селіванової Наталі Петрівни відповідає вимогам Порядку присудження наукових ступенів. Зміст автореферату ідентичний змісту дисертації та її основним положенням.

Отже, дисертаційне дослідження на тему «Адміністративно-правове забезпечення функціонування системи електронних закупівель в Україні» є комплексним, завершеним монографічним дослідженням, а його авторка – Селіванова Наталя Петрівна гідна присвоєння наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.07. – адміністративне право і процес; фінансове право, інформаційне право.

Офіційний опонент:

**доцент кафедри адміністративного і господарського права
та правоохоронної діяльності
Херсонського державного університету,
доктор юридичних наук, доцент**

О. М. Єщук

Підпис О. М. Єщук
підтверджую начальник ВК В. Ворабіла

